

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

Szerkesztőség, kiadóhivatal
és könyvnyomda Békéscsaba, Főtér

Egyes szám ára 10 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

POLITIKAI LAP

Megjelenik hetenként kétszeri szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:

egész évre 10 K negyedévre 2-50 K
félévre .. 5 K egy óra .. -90 K

Nyitlár soronként 40 fillér.

Munkában a delegáció.

A politikai világ figyelme és érdeklődése egy időre most ismét a császárváros felé irányul, ahol a delegációk megkezdették és folytatják tanácskozásukat. Kormányunk és a delegációba megválasztott politikusaink már Bécsben vannak és a lázas kíváncsiság, amely munkájuk eredménye iránt politikai körökben megnyilvánul, a mai viszonyok között teljesen érthető és természetes. Hetek óta olyan szelek fujdogáltak Bécs felől, amelyeknek érintése fázós borongást kelt az országban mindenfelé. Terhek alatt roskadozó, a létfenntartás és anyagi boldogulás nehéz küzdelmében végkép elcsigázott magyar nemzetünktől újabb és horribilis vér- és pénzáldozatot szándékoznak kérni a „monarchia” nagyhatalmu urai. Az utolsó idők jelenségei félreismerhetetlenül tanúsítják, hogy az évek óta kísértő veszedelem, amelyet a közöshadsereg ujonclétszámának felemelése és a vele járó horribilis anyagi áldozatot

jelent, a megvalósulás akut stádiumába jutott.

Állapítsuk meg egy kissé közelebről a helyzet prognosticonját és vegyük szemügyre a delegációk mostani munkássága kapcsán a jövő eshetőségeit.

Amikor a 67-es kiegyezés megalkotói a delegáció intézményét törvénybe iktatták, azt hitték, hogy zárókövet rakták le annak az évszázados küzdelemnek, amelyet a magyar nemzet léte, fennállása és önálló államisága érdekében folytatni volt kénytelen a pragmatica sanctióból folyó jogainak és kötelezettségeinek érvényesítése terén. Két egyenlő számú testület kreálásával gondolták megővni azt az egyensúlyt, amelynek fenntartása nélkül a közös ügyek megújuló surlódások nélküli elintézése biztosíthatóan nem látszott. Evégből a delegációk jogkörébe utalták a közös hadügyminiszter és a közös pénzügyminiszter jogi és politikai felelősségre vonhatóságának szabadságát. Nem üres fikciónak szánták ezt, hanem alkotmánybiztosítóknak teremtették meg abból a célból, hogy a

megjelölt ügyekben a két állam teljesen egyforma és egyenlő érvényesülésének az u. n. paritásnak lehetőségét biztosítsák.

A magyar nemzet nagy többsége elfogadta a kiegyezést és reménnyel, megnyugvással tekintett a jövő elébe. Voltak ugyan vezető államférfiaink között sokan, akik a delegáció intézményével összekapcsolt intenciók őszinteségében és lojális megvalósításának lehetőségében eleve kételkedtek és ezt az intézményt, a mely sehogysémmel felel meg az önálló magyar államiság attribútumainak, a leghatározottabban visszautasították, az abban való részvételt megtagadták. Kossuth Lajos végzetesnek jelentette ki a magyar nemzet függetlenségi és önnállósági küzdelmeire egy ilyen „centralparlament” megalkotását és azzal szemben a legnagyobb óvatosságot, tartózkodást, kényszerű részvétel esetén pedig a legszigorubb ellenőrzést ajánlotta nemzete figyelmébe.

A kételkedők szavát figyelemmel hallgatta az ország, de bizott és remélt egy jobb kor el-

érkeztében és várakozással nézett a delegáció intézményének bevonulása elé, különösen abból a szempontból, hogy egy nemzet legfontosabb életszerveiben: a nemzetközi képviselőletnél és a hadierő megszervezésénél jogai és aspirációi nemzeti szellemben mennyiben fognak megvalósulni?

Harminc évet meghaladó idő óta áll fenn és működik a delegáció. Kifejlődtek ezen idő alatt bizonyos olyan ünnepélyes aktusok a delegációval kapcsolatban, amelyek csak egy nemzet parlamentjét és nem egyszerű országos bizottságát illetik meg. Trónbeszéd, ünnepélyes fogadás az udvarnál, ünnepi ceremóniák és ebédek: mind olyan külsőségek, amelyek a rendezők azon szándékába engednek bepillantást, hogy ezt a szervezetet valamiféle birodalmi törvényhozó testület jellegével ruházzák fel és a nagy külföldön ilyen téves közjogi felfogás kialakulására adjanak alapot.

Az idejű delegáció korszakos jelentőségű. Jönnek a véderőtörvény reformjával, a létszám-

A HÁROM CIGÁNY.

(Lenau után).

Hogy a szép Alföldön rovám
A puszták fővényében
Sinylő kocsim: három cigány
Hevert egy fű tövében.

Az egyik őcska hegedűn
Nótázgatott magában.
S szállt a tüzes dal gyönyörűn
Az alkony biborában.

A másik boldogan pipált
És néz a füstgomolyba
Főlennyel, mint egy kiskirdy,
Akinek semmi gondja.

Jól szundikált a harmadik,
Egy fán lógott cimbalma;
Ezen a szél, szivén pedig
Álom szállt át suhanva.

Ruhájukat pár rongy tevé
Száz folttal kicifrázva.
De mindnek legszebb az övé,
Fütyülnek a világra.

Nekem ők azt példázgatták:
Ha alkonyulni közelget,
Mint nézzük le a sorsot is
Álom, dal s pipa mellett.

És visszanéztem szüntelen
A kocsiút utánok.
S úgy tetszett: jönnek ők velem,
Az éjfürdő cigányok.

LINDER LAJOS.

Elkésett fürdői levél.

Édes Bertikém!

Ha Te „ujságíró ténsur” volnál, teszem azt, felelős, vagy felelőtlen szerkesztő, úgy kezdtem volna hozzád címzett leveletemet, hogy: „Tekintetes szerkesztő ur! Tisztelettel kérem mellékeltem soraimnak becses lapjában leendő közlését stb., stb.” — Így azonban el kellett térnem e megszokott megszólítástól és a kedves baráti megszólítás vonala alatt, ígéretemet beváltani akarván, megírom Neked fürdői leveletemet és csinálz vele, amit akarsz. Igaz, hogy fürdői levél megírására ígéretet tenni nem szabadna, mert megvagyom írva, hogy e fajtáját az irodalomnak teljesen kiszorította a fürdői „ansichts” kártya és a nagy irodalmi értékkel bíró fürdői prospektusok. Tényleg, egy fürdői levélnek, első sorban arról kellene regélni, — ahogy a levél írójának megtetszik, vagy nem tetszik a fürdő — amiről a prospektus beszél, vagy amit

a prospektus elhallgat, de akár dicsérni akár leszólni akarjuk, mindegyik féleség ráfér egy fürdői „ansichts” kártyára is, úgy választván meg már magát a kártyát, amint a tetszést vagy nem tetszést akarjuk képezni. Mindenek után mégis, el nem tud tántorítani ama szándékomtól, hogy a Neked ígért fürdői levelet megírjam, sem a fentebb leírt módni elsikkasztása ez irodalmi terméknek, sem a veszedelem, amely részemről fenyeget, hogy dacára „nem ujságíró ténsur” voltomnak, mégis megteszem, hogy nyomdafesték alá juttatom, — de akkor jaj Neked Bertikém, különösen ha sajtóhibákkal tele lát napvilágot és veled született lustaságodnál fogva, nem kérsz kefelevonatot és nem végzel revíziót! Mert igazán érdemes Bikszádról nyomdafesték alá szánt fürdői levelet írni, nem azért, hogy a levél hirdesse világgá mindazt a jót, szépet, hasznosat, amit itt meg lehet találni, elvégezni ezt a prospektus, hanem érdemes írni azért, hogy az ember leírva mindazokat, amiket tapasztal, lát, újra végig élvezze és magába véve, — ez sokat érő tulajdonsága Bikszádnak — hogy a beteg ember, aki a betegsége okozta fájdalmak mellé még sanyargatva van válogatottabbnál válogatottabb, semmit sem kellemes kúrakkal, ennek dacára élvezni is tud. De már nagyon ajtóstól rohanok és

hirtelen elámulom magamat, hogy nekem ez a kis és kies fürdő tetszik és a fürdői ansichts-kártyák közül azt akarom Neked elküldeni, amely a legszebb perspektívát mutatja és hogy a befejező akkord ne a levél elején legyen megütve, vegyük sorjába az eseményeket és legyen stilszerű a levél, esetleg visszaemlékezéseket ébreszt benned és még inkább megnyerem bocsánatodat, ha hosszabban veszem igénybe b. idődet.

De nem céloz levelemben a vidék és a fürdő szépségét ecsetelni, ezt elvégzi a már említett irodalmi termék: a prospektus. Mellékelek egyet a Te részre, de nem kívánom, hogy szükséged legyen annak tanulmányozására és hogy azt kelljen keresned, melyik gyógyhatást használjad a javadra, mert minden prospektusban minden kigondolt nyavalya ellen van ám gyógyhatás biztosítva — és a prospektusban adott leírást ha elolvasod, számsítod le a bizonyos percentet és megkapod a tiszta képet, melyet én Neked azokkal a fotográfiaikkal akarok szolgálni levelemben, melyeket a prospektusban nem találsz és amelyek az ilyen csendes, magába visszavonult beteg embernek szórakozást és igaz élvezetet nyújtanak és ezek azok az élvezetek édes Bertikém, melyeket fentebb említettem és amelyek a fürdőzés befejez-

Pollák Mór

női divatáru üzlete
BÉKÉSCSABA :: VASUT-UTCA
a postával szemben

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tudatni, hogy az őszi és téli ujdonságok megérkeztek. Dus választék női divatkülönleges szövetekben, francia batisztok, delének, szönyegek, vásznak, függönyök, schiffonok, selymek, kanavász- és damasztárakban, kész női felöltők (konfectio) és menyasszonyi kelengyékben. — Vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok és mintákat bérmentve küldök.

A „MAGDOLNA”-

VÁSZON KIZÁRÓLAGOS FŐRAKTÁRA

(Törv. védve 12440. szám alatt).

felélemeléssel, a szolgálati idő megváltoztatásával, a katonai terhek óriási fokozásával, a katonai beruházások rendkívüli méreteivel. Előterbe nyomul a döntő kérdés: mindezekért hol és miben van a rekompenzáció, a nemzeti jogok és aspirációk kielégítése terén?

A feleletet erre a kérdésre megadják a legközelebbi napok.

A kiegyezés és az alkotmányosság

A kiegyezésről azt tartják, hogy visszaállította alkotmányosságunkat; hogy visszaadta az ország azon jogát, amely szerint önmaga intézi ügyeit, vagy legalább azok intézésébe befolyást gyakorolhat; továbbá a kiegyezést oly alapnak tekintik, amely fejleszthető, amelyre újabb és újabb falakat rakhatunk. Azonban, ha tüzetesebben vizsgáljuk a kiegyezést, igen könnyen találunk benne olyant, amely nem a kitűzött célt szolgálja, hanem azt egyenesen veszélyezteti. Hogy ezt azonban bebizonyíthassuk, szükséges a kiegyezés előtt hozott s a trónöröklésről szóló törvényeket idéznünk.

Ugyanis az 1723. évi I. t.-c. 3. §-a szerint a trónöröklés „a többi örökös tartományokban az uralkodó által már rendezett mód szerint” — a 4. §-a szerint pedig „az ausztriai ház által bevett elsőszülöttségi rend szerint” történik; továbbá az 1723. évi II. t.-c. 7. §-a szerint az ország rendei „az uralkodó más országai-ban az elsőszülöttségre megállapított rend szerint az örökösödést elfogadják”. Végül az 1790. évi X. t.-c.-ben „a más országokban megállapított

örökösödés szerint” történik a trónöröklés. Ha már most ezeket a törvényeket vizsgáljuk, rögtön látjuk, hogy azokban az ugynevezett „házi törvények”-re van hivatkozás; az idézetekből megállapíthatjuk, hogy éppen az egyik legfontosabb alkotmányos jogunknál idegen érdekek is a latba esnek; kiérzik ezekből a törvényekből a rendek kényszerhelyzete, amely szerint az előttük nem ismert, csak néven nevezett szabályt elfogadni voltak kénytelenek.

Már mostan, ha a kiegyezés az alkotmányosságot visszaállította, úgy, akkor az következnek, hogy ez a házi törvényekre való hivatkozás ki-küszöböltessék. Ezzel szemben azonban azt látjuk, hogy a rendszer tovább is folytatódik. Ugyanis az 1867. évi I. és II. t.-cikkben V. Ferdinánd „ünnepélyes lemondását” említi, de mert ilyent a mi alkotmányunk nem ismer, következésképpen az csakis a házi törvényekben lehet szabályozva s így a kiegyezés elfogad egy idegen szabályt, amivel aztán alkotmányosságunk tisztasága kétségessé válik.

Érzi is ezt már az 1867. III. t.-c.-ben, amidőn a trónról a jövőben történendő lemondásokat bejelenteni rendeli, de ezzel csak erőtlenségét árulja el, mert sem nem meri ezen az alkotmányunkban ismeretlen fogalmat teljesen visszalökni, sem azt elfogadni, hanem csak félrendszerrel oly jogot igyekszik biztosítani, amely — tekintettel a bevégzett tényre — értéktelen.

Betetőzi a 67-es rendszer a külső befolyások előtt való eme erőtlenségét az 1900. évi XXIV. t.-cikkkel, amelyben a mostani trónörökös

utódai nevében a trónöröklésről lemond. E ténykedésével a 67-es rendszer három rendbeli súlyos rést üt alkotmányunkon. Elsősorban azzal, hogy a törvényeink és szokásaink szerint szabályosan létrejött eme házasságnak jogaiban való csorbitásához hozzájárul; másodsorban azzal, hogy ismét törvényileg említi és elfogad olyan közjogi tény, amelyet különben alkotmányunk nem ismer, t. i. a lemondást; és végül a „házi törvények”-re való egyenes hivatkozással oly szabályokat fogad el, amelyek közjogunkban ismeretlenek, alkotmányunkkal pedig éppen ellenkezők. Mindezekkel pedig a 67-es rendszer annak a tanujelét adja, hogy nem a törvények, a jog, a szokások, szóval nem az alkotmányosság szabályait követi, hanem meghajol oly erőknél, oly befolyásoknak, amelyek kívül állanak a mi érdekkörünkön.

Mindezekből tehát láthatjuk, hogy a 67-es kiegyezés nem az az alap, amelyen alkotmányosságunk kiépíthető, vagy csak megvédhető volna is; hanem azt látjuk, hogy háló az, amellyel alkotmányosságunk erejét lekötik; — hogy polyp az, amely körülhatárolt és erejét veszi alkotmányunknak; — hogy farkasverem az, amelybe csalárdton és tervszerűleg elbuktatni akarják önállóságunkat.

Igy csorbulnak meg a kiegyezés mellett lassan és rendszeresen alkotmányos jogaink; nem erőszakosan, hanem észrevétlenül történik az, úgy hogy még e rendszer követői sem veszik azt észre, mert a multak szenvedéseivel szemben hisznek a jelen üres örömeinek; ők azt hiszik, hogy a fátum az oka eddigi szen-

vedéseinknek, hogy most már a kiengesztelés lángja felmelegít mindeneket; pedig nem a fátum, hanem bizonyos „házi törvények” voltak és lesznek is szenvedéseink okozói; pedig nem a kiengesztelődés lángjánál melegsünk, hanem az ingoványok kétes lidércángja hitegeti a könnyen hívőket, mert ezek okozták a félreértéseket, ezek csorbitották jogainkat s így ezek szülték az alkotmányért vívott küzdelmeinket.

A 48-as eszméket kell tehát hirdetnünk, mert a 48-as eszmék diadala az az egyedüli alap, amelyen a fátum sem vehet erőt; az az igazi szabadság, amelynek lángjánál a valódi kiengesztelődés melegét érezhetjük.

Jandó Pál.

A kisiparosok bajai.

Hogy épített az állam?

Visszatartott kauciók.

Ki nem fizetett munkadíjak.

Ipartestületi gyűlések, iparoskongresszusok alkalmával csaknem mindig felhangzik az a panasz, hogy az iparosok sanyaru helyzetén segíteni kell, mert Magyarország ipara a tönk szélén áll. A kisiparososztály helyzetére különösen Ausztria fojtogató gazdaságpolitikája gyakorol nagy hatást és szinte lehetetlenné teszi azt, hogy kisiparosterményeinknek biztos piacot tudjunk teremteni.

A függetlenségi 48-as párt programja, amikor a bank- és vám-közösséget meg akarja szüntetni, elsősorban is a kisiparosok érdekeiért és azért teszi, hogy a fejlődés fokozata szerint nyerstermelő államunk

akkordját — értve ez alatt a reményelt gyógyulási percentet — megelőzik, ezeket az élvezeteket első kézből használtam ki én, megpróbálom összegyűjteni Neked leadni, hátha találsz bennök valamennyire még élvezhető.

Mert ne gondold édes Bertikém, hogy az én nyavalyám még nyavalyásabb gyógykezelése akármilyen élvezete: is nyújt és hiába írnám le, hogy reggeltől estig dül belém a sós lé, hol 37° C-tól 17° C melegen, hol meg hűtött hidegen, hol bepácolva, hol meg kiluftoltva, ezek mind nem élvezetek, hanem amit ezen ivások és pácolások időszakai között füllel-szemmel felfoghatok és összegyűjthetek, azok az élvezetek és azok a mozgó fényképek, melyeket szeretnék e papír keretében megörögzítenek Neked bemutatni. Jelezhettem volna ezen időközöket az evés — értve a reggeli, ebéd és vacsorát — idejének már akinek enni lehet, megengedtetik és van is étvágya hozzá, sajnos, ezek az esetek és lehetőségek nekem nem adtak, így van idő rá, hogy lássak és halljak. Lehet, hogy a betegségem is főtényező, ami megfoszt az ételek élvezetétől, de mindenesetre szerepet játszik a fürdő igen tiszté doktora is, aki kegyetlen szigorral tiltott a jók élvezésétől, melegen és hidegen ajánlva azonban a rizs és hasonló hüvelyesek fogyasztását és hiába minden könyörgés, apelláta, nem enged.

Az elhangzott tereferék elleséséből sok mcset és helyi vonatkozású pletykát tudnék mulattatásodra elregélni, de mivel sietteted, hogy életjelt adjak magamról e messze idegenből, én meg csak hosszú lére eresztett kártyázással akarok előt-

ted megjelenni, igyekezni fogok számtalan előirányzott fotografiám bemutatásával és befejezéséhez a fürdői levelemnek, elhalsztva a pletykázásokat, élőlészóval elmondandó.

Legtipikusabb fotografiám eredetijét, úgy gondolom, legföltettebben őrzik a szebbnél szebb színnövényedek, akik szivdobogva várják a képviselőház megnyitását amidőn tán e fürdő gárdája is kipihente már a nagy és nehéz „munka” fáradságait és visszatér a választóinak tett hűségesküje folytatására, lévén ő azon mellékes foglalkozása mellett, hogy Bikszád-fürdőt sajátjának mondhatja, az aranyosmedgyesi kerület országgy. képviselője. Egyébként e nevezetes tulajdonsága mellett egy keresetlen gavallér, a megcsokolásig kedves uri ember (ezt, azt hiszem, sokan meg is cselekszik vele a fent említett hölgyikék) aki nemcsak saját pihenésére tartja nagyon jónak és kellemesnek a fürdőt, hanem a szenvedő emberiség iránt érzett humanizmusból kifolyólag sokat is áldoz azért és mondhatom, kevés magántulajdonos vonná meg magától azt a jövedelmet, amit fürdőjének előbbre vitelére abba beépít és lépést akarván tartani a m. dern haladásával, inkább a saját élvezeteit redukálja, de fürdőjének hygienikus fejlesztését nagyon a szíven viseli. Saját fürdőjének azonban nem jó reklámja, amennyiben gégebajok ellen igen praktikus inhalatóriuma van, de ő maga oly rekedt, recsegő hangon beszél. Persze, hogy a kifogása is gavalléros, ha valaki ezért meginterpellálja, mert azt mondja, nem akarja a szenvedő fürdővendégek elől az inhallálásra fejlesztett gyógyító irt elzibbasztani. Hangjának re-

csesését azonban kellemes hallani, amikor mindenkinek kedveskedve szól és asztalánál maga köré gyűjtve a creme de la creme-t, politizál, gondolván magában, ha a t. Házban nem tudja érvényre jutni politikai hitvallását, teszi azt itt, választókerületében. Mert nagy „mungó” gyülekezés van ám itt e kies bércek tövében. Szatmárvármegye főispánja, Csaba Adorján, ide jön áldomást inni a megválasztott „mungó” képviselővel és hogy a texusból ki ne jöjjön, leckéket vesz a szintén megjelent és volt darabont-főispántól, Nagy Lászlótól és velük „a nép és katonaság”, a kisérő lepkehad, mely érzékeny a színre és édességre. Itt hallani aztán a fülnek is szokatlan politikai disztíngválást, hogy: „nagyon tisztességes, becsületes és okos ember volt, mert egész életében kormányparti volt!” Nem vagyok politikus, de azért e legutóbbi jelzőt elismerem, mert úgy vettem ki a nagy jellemzésből, hogy bár csak 8 gimnáziumot végzett, mégis e fenti tulajdonsága érdeméből nagy emberré lett. Hogy, hogyan, e mélyen gyökeredző, aulikus érzelmű társaságba bekerült „Sámuel a nagy!” vagyis Szatmár város nagynevű képviselője, Kelemen Samu, akinek valami ügye, baja akad az „Avasban” és már mégis nem tartotta illendőnek, hogy egy Justh-párti képviselő ebéd nélkül maradván koplaljon, ha mindjárt a párt maga üres fizek mellett maradt is, és bevasutazott Bikszád-fürdőre, ha mindjárt nem szivesen is a munkapárti konyhán jóllakni! Csemegéül rákiabált a legnagyobb hangu Helmeccy, hogy: „Samu, mit keresel te itt?” persze, hogy az udvarias és figyelmes házigazda, a fürdőtulajdonos,

Szentiványi Gyula azonnal védelmére kelt a ritka vendégnek és biztatta Samut, hogy: „Vágd vissza a kérdést és kérdezd te Józsit, mit keres itt ő?” De nem hagyta magát a 48-as Kelemen és hirtelen ripostul odalökte, hogy: „Nem kell kérdeznem Józsit, mit keres Bikszádon, tudjuk nagyon jól Szatmáron, hogy nyomja a fejét a bú: és a gyomrába állott a munka, ezt kúrálja!” — Ilyen ripostok közül hámoztam ki a házigazda esetét is, aki a választások után nagy boldogan zónázva fel Budapestre, összetalálkozott a vasuton, egy szakaszban, utazva egy urizsidó szomszédirtokossal, aki dicsekedve beszél Gyulabácsinak, mennyire segítette a zsidók magartartása a munkapártot a nagy többséghez és így ők milyen nagy honmentő munkát végeztek; visszavág erre Gyulabácsi, hogy csak ne dicsekedjete ti semmiféle honmentő munkával, mert könnyű volt hagymakoszorúval a nyakatokban bejönni, jobban mondva önzölni abba az országba, amit a mi elődeink kacagánnyal nyakukba, buzogánnyal foglaltak el; a szomszéd le volt torkolva, hallgatott egész Pestig, sőt hallgatott egész addig, amíg a Pannoniába vacsorázni akarván, a pincér azt nem kérdezte, hogy mit parancsolnak? Szentiványi rávágyott nagyon a hizott ökörből készített rostélyosra és azt rendelt, ugyanazt rendelt a zsidó utitárs is, kitől azonban a pincér azt is megkérdezte, hogy: „hagymával parancsolja?” Indignálódva hallja a kérdést az utitárs és feltűnt neki, miért nem kérdezte ugyanezt a képviselőtől is. és mosolyogva feleli a pincérnek, hogy: „Természetesen hagymával, nem is buzogánnyal!”

iparos állammá fejlődjön. Ugyanezt a célt szolgálja az ipartörvény revíziójának sürgetése is.

E fontos kérdések rendezése azonban csak általánosságban javítana iparosaink helyzetén, de van bizonyos olyan rendezni és javítani való is e tarthatatlan helyzetben, amelyek a lokális bajok orvoslására az egyesek és egyes kisebb körök együttműködését teszik szükségessé.

Mi jelenteg az építőiparosok egy ilyen lokális bajával kívánunk foglalkozni. Építőiparosaink rendszeresen ha nagyobb munkát vállalnak el, különösen, ha az állammal lépnek ilyen tárgyú szerződésre, az elvállalt munka értékének bizonyos százalékát értékpapír, takarékkönyv, vagy készpénzben kötelesek letenni. A munkát csakis ezzel a feltétellel kaphatják meg. Természetes, hogy a kisebb vállalkozók forgótőkájüket vagy teljes egészében, vagy pedig részben leköltik, úgy hogy az anyagbeszerzést, a munkások fizetését már kölcsön vett pénzből kell eszközölniök.

Ezt természetesen abban a reményben teszik, hogy a munka befejezése után a vállalatba adó, az épület átvétele után azonnal kifizeti járandóságukat.

Az állam azonban ezt legtöbb esetben nem teszi. Több évi várakozás kell ahhoz, míg a kauciónak s a munkadíj utolsó részleteinek kiutalványozására kerül a sor. S ez az idő azonban épen elég ahhoz, hogy az az iparos, aki vagyonához nem mért vállalkozásba bocsátkozik, bár szerződésileg elvállalt kötelezettségének teljes egészében eleget tett, anyagiilag tönkre juthasson és a csőd mocsaras örvényébe kergettetik az ipari

érdekeket annyira szíven viselő államhatalom által.

Beletelik egy-egy nagyobb építkezésnél 4-5 esztendő, amíg a vállalkozók az épület átvétele után kikapják a letétbe helyezett kauciót és az utolsó követelésüket is az államtól.

Nem célunk így általánosságban vádaskodnunk az ellen a rendszer ellen, amely az államnál e téren divatozik. Bennünket egy konkrét példa indít erre, amely több csabai kisiparost érdekel, és nagyon soknak elvette a kedvét attól, hogy az államtól ismét munkát vállaljon. Mert a kaució visszatartása és a munkálatok utolsó részleteinek ki nem fizetése több csabai iparostársunkat igen kellemetlen és veszedelmes anyagi helyzetbe sodorta.

Négy évvel ezelőtt a földművelésügyi miniszter jóindulatából, a község tetemes anyagi hozzájárulásával a Felsővégen, a Köröscsatorna mellett egy hatalmas selyemgombolyító gyár létesült.

A nagyarányú építkezésre árlejtés hirdettetett, amelyre egy csabai iparosokból alakult alkalmi szövetség is pályázott, mégpedig sikeresen, mert az épület vállalatbaadását ez az *alkalmi szövetség* el is nyerte.

Nagy erővel fogtak hozzá az építkezéshez és az épület hamarosan el is készült. Az állam át is vette, teljesen berendezte, az üzemet meg is indította, sőt *Riga* Sangai olasz konzulnak bérbe is adta, de a vállalkozók, illetve az alkalmi szövetség sem a kauciót, sem pedig az utolsó részletet az építkezési díjakból *még mindezideig nem kapták kézhez.*

Négy év alatt volt azután elég alkalmuk arra, hogy járandóságait

megsürgessék és meg is sürgették, de hiába, mert a gyulai államépítészeti hivatal által elkészített elszámolás és teljesen kitöltött nyugta a minisztériumban megrekedt és négy év óta várakozó iparosaink még mindig hiába várják valamelyik kegyelmes vagy méltóságos ur aláírását, aminek következtében azután jogos követelésüket megkaphatják.

A kegyelmes, vagy méltóságos urnak nincs arra ideje, hogy olvashatatlan aláírásával lássa el azt az aktát, amely iparostársaink egy részének anyagi helyzetén segíthetne.

Hát az ilyen apróbb lokális ügyek és bajok is nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az iparososztály helyzete napról-napra rosszabbodik. Ezeknek a kisebb hibáknak kiköszörülésére is nagyobb gondot kell fordítani s az iparososztálynak, együttes működésével oda kell hatnia, hogy ilyen és ehhez hasonló sérelmek a jövőben ne érjék.

Mert az az ember, aki szorgalmas munkájával keresi meg kenyerét, joggal megkövetelheti azt, hogy a munkája után járó díjat is idejekorán megkapja, s ne csak akkor, amikor már egész vállalatát kipótolhatatlan veszteség és kár éri, a kormány késedelmes eljárása miatt.

Kolera.

—
Óvintézkedés Csabán.

—
Látogatás a megfigyelőosztályban.

A kolera a délvídeken, különösen Torontálmegyében erősebben fellépett. A hidegebb idő dacára sűrű megbetegedések történtek a délvíde-

ken, úgy hogy az az erős küzdelem, amelynek élén dr. Szondy Lajos, Wallfisch Ferenc és Reisz Miksa járás, illetve községi orvosok állanak, teljesen érthetők.

Azok az enyhe tudósítások, amelyek a fővárosi lapokban megjelennek, sehogysem felelnek meg a valóságnak s ez indította arra munkatársunkat, hogy úgy a járványkórházban, mint a szegényházban, ahol a megfigyelőosztály van, látogatást tegyen.

Örömmel jelenthetjük, hogy a járványkórházban eddig egyetlenegy kolerabeteg nem fordult elő.

Annál gazdagabb a járványkórház lakóinak száma, amely ideiglenesen a kórház mellett épült szegények házában van elhelyezve. Itt a fertőzött vidékekről érkezett utasok száma ugyancsak magas.

A vasutnál inspekciós szolgálatot teljesítő orvosok lelkiismeretesen járnak el a kolerajárvány elleni küzdelemben s ennek köszönhető, hogy a fertőzött vidékekről érkező utasok a legszigorúbban ellenőriztetnek, illetve 5-8 napig tartó vesztégyár alá helytetetnek a szegények házából alakult járványkórházban.

Munkatársunk legutolsó látogatása alkalmával a vesztégyár alatt a következő egyének voltak:

Csepregi János
Hankó György
Seben János
Dukát János
Fercsik Mihály
Bagyinka György
Botyánszki János
Dohányos Pál
Priney György
Pluhár János
Pluhár Mihály
Boros Mihály
Konczos Mihály

E mozgófényképek közepette megjelent egy valószínűs mozgóképművész Károlyi László gróf nagy 90 lóerejű automobilja, aki birtokai vizsgálata közben, jószágkormányozójával, Bornemisza Elemér báróval az itteni erdőbirtokot jöttek megtekinteni és előre rendelt öt szobát lakva töltötték itt pár napot, ez alatt, nagyon érdekesen oláh hegyi szekéren bejárták a bérceket, ahol nem ment kocsin, ment lóháton, megnyergelt lovakat tartatván készenlétben. Ugy gondolom, Bornemisza báró az erdei birtok szemlélése mellett még fürdői szemlélet is tartott, amennyiben jószágkormányozója lévén a Károlyi Mihály-léle birtokoknak is, Parád-fürdő a kormányzása alá tartozván, mint Mihály gróf tulajdona; összehasonlítót tanulmányt tett valószínűleg, mely tanulmányának eredményét természetesen nem mondta meg Gyulabácsinak, de megmondja bizonyára a parádi fürdőigazgatóságnak. Gyulabácsi teljesen meg lehet elégedve a grófi megelégedés hangos és sokszoros tudtuladásával és úgy gondolom, egy fürdőtulajdonos igaz örömet érezhet akkor — ha ambicionálja magának ez érzést — amikor a fürdőjét világotató és világlátott főuri társaság látogatja és szemtől-szembe elismerőleg dicséri, holott éppen úgy megmondhatná azt is, ha valami kifogásolni valót találnának, lévén a viszony közöttük szívélyesen baráti, részben pedig honatyailag kollégialis, Bornemisza báró is tagja lévén a t. Háznak.

Még mielőtt az autó idemozgott és elmozgott, moztunk mi magunk, a fürdővendégek, illetve fürdői betegek. 18-án a császár 80 éves fordulóján megpróbálta egy szent atya, a cremé de la cremében

létszámot szaporító tisztelendő ur, hogy a 80 éves *kirdy*t dicsőítse és köszöntse. Na hát ha a főur a szószékről is csak oly sikerrel könyörgő a hiveiért, akkor az a könyörgése is csak úgy fog meghallgatni az Ur számolyánál, mint ez a „királyköszöntés” a trón lépcsőjénél, avagy Ischlben! Mert hát el volt hibázva a dolog, amiért a köszöntőre felállott publikum a köszöntés után sem ült le, hanem a cigány kísérete mellett elénekelte az „Isten áld meg a magyart!” Pedig a „Gottterhaltét” bestellálták, hanem a nagykörösi fáraóivadékok félvén Kecskeméttől, nem állottak kötélnél és szívük szerint elmuzikálták a magyarok imádságát! — A szentistván-napi felköszöntő azonban elmaradt, igaz hogy papunk se volt már, aki a felköszöntőt elmondotta volna, de jobb is hogy úgy nem igyekezett dicsőíteni senki az első magyarok királyát, csak érezte mindenki, úgy ahogy azt mindenkinek, aki e sokat sanyargatott szegény boldogtalan Haza igaz fiának tudja és vallja magát, éreznie kell, és ahogy érezhette is, a nagykörösi „feketegyerekek” e napon repertoírba vett kurucnótái mellett!

Mindeme mozgókép között van itt egy mozgó ember, a fürdőigazgató, aki azt hiszem önmagában megtudná fejteni a perpetuum mobil problémáját, mert mozog önmagában és saját tengelye körül. Kezeli mindenek, fürdőnek, forrásnak, kútnak, lakásnak, korcsmának, ezzel párhuzamban a quaterkának és kártyának, el ne felejtsem a sok kezelés közül a Wertheim-kasszát, amely a tulajdonos előtt első szempont és minél telibb kezeli ezen nem a legutolsó fürdői tényezőt, annál

nagyobb a becsület és tekintély. Ugy mondják, ez évben fogytán a tekintély, mert elmosta a sok eső és elvitte a hideg a saison, nem telt a Wertheim, mert nem volt tele a fürdő. De azért Teller urat nem fagyasztja a bu és nem állott a gyomrába a munka, mozog éppen olyan derűs hangulatban és rendíthetetlenül, mintha a gazdája legjobban meg lenne elégedve, kielégíti a legkisebb potentát követeléseit éppen úgy, mint gróf Károlyi Lászlót, csak az hozza ki egy kissé a flegmájából, ha a délutáni kaláber-parthiekből hiányzik a harmadik, vagy ha valaki a fürdő egyik-másik szép asszonya iránt tulságos érdeklődést tanusít. Mert hát ez az érdeklődés eléggé dühöng itt, éppen úgy a kaláber iránt, mint a szép asszonyok irányában. Látható itt kártyázni még a sétány után levő padokon, asztalokon is, ami pedig van szép számmal, sőt vacsora után siettetik a piccolót, hogy minél előbb takarítsa az asztalt, hogy előkerüljön a 32 lapos biblia és kezdődjön — asszonyok bevonásával is — a ramsli vagy kalabriasz-parthie. Jó hogy nem érték e mesterséghez, mert tudom, nem menekülhetnék én sem a művelődéstől, csak csendes hallgatója vagyok Helmezy Józsi állandó veszekedésének, ki egész délután a házigazdával üti a „kettős kalábert” a Berta-lak felső folyosóján és panasolja a világnak, hogy milyen pechje van öneki folytonosan, amikor bemondja az „Uhut” és az ő három „töke” ellenében az ellenfelének négy van és ütésbe kerülve, kiugratja az „Uhut” időnap előtt. Akik értik e hangos panaszkodást, mosolyognak, az asszonyok pedig, akik a kártyához nem értesem szerencsés-

jéből nekem jutottak, engem mosolyognak, hogy nem értem, persze ők sem értenek engem, vagy nem is akarnak, mert félnék a cerberusomtól, a feleségemtől, aki azzal a szép magyarázattal, hogy betegségemben ápol, szintén velem élvezi a kellemes, tiszta levegőt, de úgy vélem, a hátsó értelme ez önfeláldozó velemételenek az, hogy megszabadulva a házi gondoktól, kipihenhesse magát és esetleg a szintén nem kártyázó férfinépségből mulattatót szerezzen magának, mert egy ilyen gyomorhajós férj bizony, nem sok mulatságot szerez a feleségének — ez ugyan nem zárja ki, hogy más asszonyoktól örizni kelljen. Titkon aztán kéjes örömben ringatom ideges beleimet, hogy nem sikerül az asszonyi fifika és nem akad „plettyka” a horogra.

Bertikém édes! Ugy-e, már haragszoi is, hogy a kinomatografiában semmit sem talál az én nyomorúságos állapotom mikéntjéről, de bocsánatot kérem, hogy erről még hosszú levelem végén sem tudok képet nyújtani, mert egy heti itt-dözés után csak rosszabbodásról irhatnék, ezt pedig tiltja a jobb érzés hangoztatni, különösen akkor, amikor a fürdőről csak jót akar az ember írni, de meg úgy mondja a Doktorka is és úgy mondja minden itt meggyógyult beteg, hogy ennek így is kell lenni, ez a normális képlet és csak ezután jön a javulás, — majd meglátjuk, lehet, hogy lesz idő rá ez is eldicsekedni Neked egy másik levelemben, melyben a valóság is több lesz majd, mint e levelemben, mikor a lázálomok is segítségemre jöttek egyes más fotográfia megrajzolásában. Lipu.

Pluhár Mihály
Boros Mihály
Szalancsik Pál
Szarvas András
Bagyinka György
Csicsely György
Bohus András
Dukát János
Araczkó János
Sudák János
Dohányos Mihály
Aradczki Mihály
Orvos András
Balázs József
Koreczki Mihály

A nagy elővigyázatnak köszönhetjük azt, hogy községünk a veszedelmes járványtól — dacára annak, hogy vasuti csomópont — ment maradt. Amiért is községünk közönsége nevében ezúton is. köszönetet mondunk a közegészségügy lelkiismeretes őröknek.

A Csabai Múzeum-Egyesület közgyűlése.

A Csabai Múzeum-Egyesület folyó hó 12-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyet Varságh Béla elnök vezetett. A közgyűlés iránt élénk érdeklődés mutatkozott a tagok körében, kik szép számmal gyűltek össze ez alkalommal a városháza nagytermében.

A közgyűlést Varságh Béla elnök nyitotta meg lelkes szavakkal, vázolván azon teendők fontosságát, amelyek szükségessé tették a közgyűlés összehívását; a jegyzőkönyv vezetésére dr. Rell Lajos titkárt, hitelesítésére Réthy Bélát és dr. Sailer Vilmost kérte föl.

A megnyitó beszéd után dr. Rell Lajos titkár terjesztette elő jelentését, melyben visszaillesztést vette a múzeum épületéért kifejtett tevékenységre, felölelte az építkezés kérdésének egész hisztórikumát, végül beszámolt a választmányának ez építkezés megindítása ügyében eddig tett lépéseit s előterjesztette a választmány azon határozatát, hogy a munkákat több részletajánlatot tevőnek adják ki.

Az elnök ezután két levelet terjesztett be, mindkettőt Bányai és Lipták építővállalkozók intézték hozzá, illetőleg a közgyűléshez. A két beadványt a titkár felolvasta.

Majd Achim Gusztáv főmérnök, az építkezési bizottság előadója ismertette részletesen a beadott ajánlatokat s azon okokat, amelyek az építkezési bizottságot s a választmányt arra birták, hogy a munkát több részletajánlattevőnek adja ki. Főbb okok: 1162 koronával olcsóbb lesz így a munka, több kisiparos részesül így a nyereségből.

Dr. Pándy István amellet szólni, hogy egy vállalkozónak adja ki az egyesület a munkát, mert így sokkal könnyebb lesz az egyesület dolga, mintha 10 vállalkozóval kell dolgoztatnia; azonkívül ez esetben a vállalkozó mindenért felelős lesz.

A megindult eszmecserében Wallerstein S. Sámuel, Achim Gusztáv, Korosy László vettek részt. Végül a közgyűlés elfogadta a választmány indítványát; a Bányai és Lipták beadványa fölött napirendre tért; a választmányának az építkezés ügyében továbbra is megadta az eddig birt teljes fölhatalmazást s intézkedett az el nem fogadott ajánlatok visszautasítása s óvadékaik kiadása ügyében.

A csabai múzeumot s közművelő-

désházat tehát a következők fogják építeni:

Kasimir és Zámecsnik (építész), Werner Ede kőfaragó, Filipinyi János ác, Miskolczi és Társa tetőfedő, Hankó Mátyas bádogos, Dubraucsik János asztalos, mázoló, Wagner Károlyné szobrász (Arad), Péli Mihály üveges, Grünwald Kálmán aszfaltmunkálatokat.

Az Isten uja.

(V. L.) Haverda Mariska bünperének tárgyalása ad aktualitást a Meitner Matild megható történetének, aki szép volt, ragyogó volt és akit — a bukott budapesti lányok sorsa szerint — a rendőrkapitány elé állítottak.

— Beszélje el az élettörténetét, mondotta a VII. kerületi kapitányság egyik fogalmazója a hervadásában is szép leánynak; hátha van olyan részlete, amit enyhítő körülménynek vehetünk.

A leány gondolkodott, azután a fogalmazó biztatására megeredt a szó az ajkán és elmondotta ezt a komor históriát:

— Maitner Matild a nevem. Az apám Maitner Sándor törvényszéki irattáros volt. Fiatalon meghalt és én, meg két kistestvérem szegény megtört anyámmal egyedül maradtunk a nagy világban. Senkink nem volt Magyarországon és mert apám még nem volt nyugdíjkepes, két évi fizetéssel végkielégített bennünket az állam. Csekély kis összeg volt, de elég ahhoz, hogy jövő életünk szerény alapját valahogyan megvegyük.

Anyám is, én is művésziessen himeztünk, két testvérem nem számított akkor, hiszen még iskolába jártak. A Teréz-köruton kibéreltünk egy üzlet-helyiséget, beállítottunk két gépet, azután anyám sorra járta az uri házakat és munkát kért. Igaz a közmondás, hogy az Isten nem hagyja el az özvegyeket és árvákat. Bőven jutott a munkából, sokszor éjszaka is dolgoztunk és jól ment a sorunk addig, amíg az utamba nem került egy hitvány férfi, aki ma jómódu ügyvéd, gazdag leányt vett feleségül, eladta magát. Ez az ember egy vidéki bankigazgató fia volt. Abban a házban lakott, amelyben az üzletünk volt. Mindennap a bolt előtt járt el és benézegtetett. Kezdetben nem is igen vettem észre, később azonban oly feltűnően bárnésködött rám, hogy érdeklődni kezdtem a csinos, elegáns fiatalember után magam is. Tüzes pillantásait türtem, majd kacéran visszaneéztem rá és ez szemmel láthatólag ingerelte a fiut.

A magam részéről ez csak ártatlan játék volt. Szórakozás. Dehogy gondoltam én rosszra. Nem ismertem akkor még az emberek gonoszságát. A fiatalembert a fölött mindvakmerőbbé tette és mert másképp nem tudott a közelemben félni, egy napon benyitott az üzletbe, ideadta lilaszínű selyem zsebkendőjét.

— Himezze bele kisasszony a nevemet. Majd megvárom.

Hirtelen minden vér a fejembe szökött. Érezte, hogy kigyul az arcom, a szívem hevesen dobogott, tudtam,

hogy az a zsebkendő története csak ürügy arra, hogy megismerkedjek velem. Megvallom őszintén, hogy ez a fogás nagyon tetszett nekem. Soha még olyan lassan monogram nem készült az üzletünkben, mint ezen a zsebkendőn. Közben beszélgettünk. Nem úgy, mint mások, közömbös, semmitmondó históriákkal vezeték be az ismerkedést. A fiatal ember nagyon jól tudott bánni a leányszívvel, ismerte minden csinját-binját és negyedóra alatt becsempészte magát érzelmi világomba úgy, hogy soha nem felejttem el. Ha átkozom is, titkon, a szívem mélyén szeretem és szeretni is fogom. Ezzel megvilágítottam a helyzetet. Teljesen a fiatal ember hatalmába kerültem. Oly feltűnően csináltak már a dolgot, hogy anyám is észrevette és szelid hangon felelőségre vont.

Itt kezdődik az átkom. Nem hallgattam az anyám szavára. Megmondotta a szegény, hogy az az ember csak ámit, törbe csal, azután elhajt magától, amikor pedig látta, hogy szép szóval mitsem ér, erélyesen akart véget vetni a dolognak. Végtelenül heves jelenet támadt közöttünk és én megfeledkeztem magamról, visszaütöttem anyámat. Öklöm a mellét érte. Hogyan, hogyan nem, az Isten keze működött közbe, egy tübe vágtam a kezem s a tü beletört.

A merénylet után pillanatig sem maradhattam otthon. Elköltöztem a fiu lakására, de a kezemmel nem birtam. Dagadt, feketedett, az orvosok vérmergezést konstataáltak s más segítség nem volt, minthogy le kellett vágni a jobb kezemet. Rettenetes volt ez a csapás, amelyet egymásután követett a többi. A csabitonak sem kellettem tovább, elhagyott, anyám testvéreimmel külföldre utazott, én magam maradtam itt nyomorékon félkézzel, marados önváddal, lelki meghasonlásban, kétségbeesésben. Fokról fokra süllyedtem, míg végre hajléktalanná lettem. Esténként kijárok a kálváriára, térdelőül csuszom végig a stációkat, hogy bűnömért vezekeljek és ott keresek éjjeli szállást magamnak. Megvert az Isten, mert anyámra emeltem a kezemet.

Elbeszélésének utolsó szavai zokogásba fultak el. A bűnbánó leányt nem büntette meg a rendőrség, hanem elhelyezte a Jó pásztorhoz címzett kólostorba, ahol megtévedt leányok találhatnak menedéket.

Nagy tűz Gyomán.

A nagyvendéglő és a községháza lángokban.

Veszedelemben az egész község.

A tegnapi óriási szélvészben az éjjeli órákban tűz ütött ki Gyomán. A veszedelem a Holler-féle vendéglőben ütött ki s csakhamar az egész nád-fedelest tető lángokban állott. A szél a nád pernyéjét óriási mennyiségben ragadta magával és a tűzoltók még ki sem vonultak a veszedelem színhelyére, az égő zsarátnok már felgyújtotta a régi községháza nád-

fedelét is. Az új községháza fedése ellentállt a veszedelemnek.

Óriási fejtelenség támadt erre a gyomai piacon. A kivonult tűzoltóság és a nép nem tudta, hogy melyik épület mentéséhez lásson. Mivel azonban a nagyvendéglő elszigeteltebb helyen fekszik, a tűzoltók a községháza épületére vetették magukat s emberfeletti erővel sikerült mégis a tüzet lokalizálni, pedig a nagy szélviharban könnyen megeshetett volna, hogy a tűz végigseprí az egész községet. Még Varga József tanító udvarán az istálló hamvadt el a lángokban.

Igen veszedelmes és izgató látvány volt a nagyvendéglő égése is, ahol több utazó volt megszállva. Már a tető égett, amikor a mély álmokban levő vendéglőst, családját és az ott megszállt vendégeket felzörgettek. Ezek félig felöltözve, rémületől eltorzult arccal rohantak ki az égő házból.

A megszállt utazók, a magukkal hozott csomagokat és mintákat csak nagynehezen tudták kimenteni s még a hajnali vonattal tovább utaztak.

A tüzet csak a hajnali órákban sikerült eloltani. Emberéletben kár nem esett, csupán egy tűzoltó szenvedett könnyebb sérülést.

De a kár így is nagy. A két épület és az ingóságok elpusztulása következtében 40,000 korona kárt okozott a tűzveszedelem, a melynek nagy része biztosítás útján fog megtérülni.

A szerencsés takarékpénztár.

Csaknem egymilliót nyert sorsjegyen.

Két nagy nyereség egymásután.

Mig egyik-másik pénzintézet csak nagy fáradtsággal tud prosperálni és az ügyfelek egész táborát segíti ahhoz, hogy a tisztességes osztalékon kívül alaptőkéjét is gyarapítani tudja, addig egy békésmegyei takarékpénztár egészen más módját találta ki a meggazdagodásnak. Igaz, hogy ez csak a véletlen szeszélyes játékán, a szerencse csalfa mosolyán mulik, de ha a szerencse állandó társul szegődik valakihez, hamar felemel és ellátja minden jóval. Ha egyes embereket látogat meg ily sürűn a szerencse, sokszor könnyelművé teszi a szerencsés halandót, de hát egy pénzintézettel másként áll a dolog. Itt a szerencse mosolygását is elkönyvelik és a véletlenül szerzett nagy tőke is olyan kezelés alá kerül, mint a hosszú, fárasztó munka gyümölcse.

A Békési Népbank az a szerencsés bank, amely alaptőkéjét már csaknem egy millió koronával gyarapította a részvényesek külön megterhelése nélkül, még pedig sorsjegynyereseményekkel.

A Békési Népbankot először 1908. évben érte az a szerencse, hogy egy konvertált Első Hazai Takarékpénztár sorsjeggyel 300,000 koronát nyert.

Mondanunk sem kell, hogy azóta a takarékpénztár hivatalnokai kétszeres szorgalommal kísérik figyelemmel a sorsolás eredményét, mert a Népbanknak még több hasonló sorsjegye van.

Október hó 5-én, amikor Vigh Ferenc, a Népbank főkönyvelője ismét a huzás eredményeit szemlélgette, nem akart hinni a szemének, amikor látta, hogy a pénztintézet tulajdonát képező 5920/38 számú konvertált Első Hazai Takarékpénztár sorsjegyét 600,000 koronával huzták ki.

Rögtön intézkedett, hogy az igazgatóság tagjai a szokottnál hamarabb jelenjenek meg a pénztintézetben, ahol azután az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjaival megösmertette a pénztintézetet ért kiváló szerencsét.

Békésről nyert értesülésünk alapján az igazgatóság a részvényeseket rendkívüli közgyűlésre hívja össze, ahol a nyereség sorsa felett intézkedni fognak. Az igazgatóságnak az lesz a javaslata, hogy a nyereségösszeget az alaptökhöz csatolják és hisszük, hogy ezt a részvényesek egyhangulag el is fogják fogadni.

Érdekes per előzményei.

Kriner Jenő contra Áchim L. András.

A tisztí kardbojt miatt.

A polgári és a katonai becsület különbség elbírálása felett fog legközelebb véleményt mondani a csabai járásbíró, amely ítéletnek az fogja képezni legfőbb sajátosságát, hogy a panaszos egy tartalékos k. u. k. hadnagy, a panaszolt pedig egy országgyűlési képviselő.

Nem kell sok magyarázat ahhoz, hogy a panaszos egy derűs és idegekre ható mulatozás közben differenciába keveredett egy országgyűlési képviselővel, akitől, ugyiltszik a tartalékos tiszt a felsőbbség utasítása szerint, nem kér elégtételt, hanem a büntető bíróság elé tereli az egész ügyet.

Arról van ugyanis szó, hogy Áchim L. András Csaba országgyűlési képviselője egy este megsértette a békéscsabai izraelita hitközség egyik tanítóját, Kriner Jenőt, aki a sértés alapján, mint tartalékos tiszt, felhatalmazást kért arra vonatkozólag a hadügyi fellebbvalóságtól, hogy becsületesértési pört indíthasson Áchim L. András országgyűlési képviselő ellen.

Az engedély megérkezvén, s a járásbíró előtt meg is indult a hivatalos eljárás. — De hogy miképpen fog végződni, nem tudjuk, az a tanuk kihallgatásától és a bíróság véleményétől függ.

Annak idején az érdekes ügyről részletesen be fogunk számolni.

Egy eljegyzés epilógusa.

Perelik a vőlegényt.

Koszt, kvártély és apróbb kölcsönök ügye.

Még a nyár derekán történt, hogy egy békésmegyei jómódu ember feleségével, családjával együtt Koritnyicára ment nyaralni. A családdal ment természetesen az eladó kisasszony is. Valószínűleg azért, hogy a fürdőben ismeretséget kötve, a házasság szent kötelékeibe lépjen.

A tennis partie alkalmával a kisasszony megösmertedett dr. T. G. fővárosi gyakorló orvossal, aki az első bemutatkozás után állandó gavallérja lett a leánynak. A viszony a két fiatal szív között egyre fejlődött, úgy hogy egy szép napon a fiatal ember a szülők előtt kijelentette, hogy hajlandó lesz feleségül venni a leányukat.

A szülők természetesen beleegyezésüket adták a házassághoz és amikor az orvos pár nap múlva, mert a pénze elfogyott, elakart utazni, a szülők pénzt is adtak neki, hogy leányuk kedvéért még továbbra is maradjon a fürdőhelyen. Sőt ebédre, vacsorákra is szívesen látták, de még lakását is kifizették.

Pár hét eltelté után a boldog szerelmesek elváltak; az orvos Pestre, a többiek meg hazautaztak.

A szerelmes pár között állandó levelezés folyt, sőt a doktor ur többször meg is látogatta a menyasszonyát és heteket töltött jövendőbeli apósa házában.

Történt azonban, hogy a szerelmesek összekoccantak és haraggal váltak el egymástól. Az orvos a jegygyűrűt visszaküldte és makacsul elhatározta, hogy a házasságtól viszsza lép.

Nagy csomó levélváltás és táviratozás történt ezután, de az orvost nem lehetett rávenni arra, hogy ismét a vőlegények sorába lépjen.

Amikor már a könyörgések, a fenyegetések nem használtak, a leány papája ügyvédhez fordult. Sommás kereset útján nem csak az apróbb kölcsönöket, de a menyasszonyi háznál élvezett kosztot, kvártélyt és a menyasszonyi kelengye árát követelik vissza.

Az érdekes tárgyalás a napokban lesz megtartva. Lehet, hogy a pár száz korona követelés majd meglágyítja a doktor ur szívet és feleségül veszi a leányt, mivel már csaknem két hónap óta jegyben járt s Amor győzedelmeskedni fog megsértett hiúságán és makacs akaratán.

HIREK.

— **Közgyűlés.** Békéscsaba község képviselőtestülete e hó 20-án, csütörtökön tartja rendes őszi közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő:

1. Községi költségelőirányzat az 1911. évre.

2. Államépítészeti hivatal megkeresése a békési villamos vezeték tárgyában.

3. Alispán ur rendelete Lázár Anna és Mária, Marik János és Velber René illetősége tárgyában.

4. Kir. pénzügyigazgatóság rendelete a borítal- és husfogyasztási adó szerződés jóváhagyása ügyében.

5. Községi és árvapénzek pénztintézet elhelyezésének névszerinti megszavazása.

6. Sugáruti s nagygerendási telek adásvételi ügye.

7. Nagygerendási elemi iskola ügyében javaslat.

8. Állami elemi iskolák múlt tanévi számadása.

9. Gyámpénztári negyedévi vizgálat jegyzőkönyve.

10. Református egyház köszönő irata.

11. Havi jelentések.

12. Bleyer Ernő szerződés hosszabítás iránti kérelme.

13. Települteknek a község kötelékébe való felvétele.

14. Póttárgysorozati ügyek.

— **Gondnoksági ülés.** A békéscsabai állami elemi iskolák gondnoksága tegnapelőtt délután ülést tartott, amely alkalommal Buty László betegsége folytán megüresedett tanítói állásra vonatkozólag terjesztettek javaslatot a kultuszminiszter elé.

— **Deprekáció.** A csabai ág. h. ev. Rudolf-főgimnázium tanári kara és protestáns ifjúsága szombaton délelőtt leprekacionális ünnepet tartott, amelyen a tanulók nevében Baukó András VIII. o. t. beszélt, a tanári kar nevében pedig Vidovszky Kálmán vallásánár mondott szívreható beszédet. Az ünnep után a tanári kar és az ifjúság fölvette az urvacsorát.

— **Felhívás az iparosokhoz.** Többször megemlítettük már azt, hogy a békéscsabai ipartestület 25 éves fennállása alkalmával nagyobb ünnepséget rendez, amelynek legkiválóbb részét fogja képezni a segéd-és tanonckiállítás. E kiállításra vonatkozó felhívást a mai napon bocsájtotta közre az ipartestület. Azok, akik a részletek után érdeklődnek, felhivatnak, hogy az ipartestület elnökségénél jelentkezzenek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gulyás Samu orosházi állami polgári helyettes tanítót a XI-ik fizetési osztályba segédtanítónak nevezte ki. désen.

— **Tanítóválasztás.** A csejti-pusztán (Endródi határ) megüresedett községi tanítói állást a napokban töltötték be választás útján, amely alkalommal dr. Horváth Dezső segédtanfelügyelő elnöklete alatt tanítónak 5 pályázó közül egyhangulag Farkas László békési tanítót választották meg. Ugyan akkor volt dr. Mikler Sándor kir. tanfelügyelő elnöklete alatt megtartva a csudaballai tanítóválasztás is, amely alkalommal 17 pályázó közül szótöbbséggel Oláh Antal okleveles tanítót választották meg.

— **Bizottsági gyűlés.** A csabai ág. ev. Rudolf-főgimnázium bizottsága folyó hó 13-án délután ülést tartott, amelyen az ujonnan kinevezett tanár, Frank Dezső letette a tisztí esküdt. A bizottság azután az 1910—11. iskolai évre szóló költségvetést tárgyalta s elintézte a folyó ügyeket s elhatározta, hogy szerződésének revíziója ügyében a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez dr. Sailer Vilmos felügyelő vezetése alatt küldöttséget meneszt, hogy ennek a mintegy két év óta huzódó s a főgimnázium fejlődésére rendkívül fontos ügynek gyors elintézését kérlemesse.

— **Nemzeti kultúra.** Ezen a címen dr. Horváth Dezső kir. segéd-

tanfelügyelő egy pedagógiai és kulturális szaklapot ad ki, amely úgy a szakértő szerkesztés, valamint a munkatársak irodalmi jó hírneve miatt bizonyosan nagy kelendőségnek fog örvendeni. A pedagógiai szaklap január hó 1-én jelenik meg. Főbb munkatársai Gadl Mózes, dr. Melich János, Mikler Sándor, Székely Sándor, Pál Ernő. Ezenkívül a megye kiváló tollforgatói is emelik a lap szellemi nivóját.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Békésvármegye közigazgatási bizottsága Ambrus Sándor alispán elnöklete alatt hétfőn, október 17-én tartja rendes havi ülését, amely alkalommal a szokott előadói előterjesztéseken kívül 55 kivételes nőülési engedély kerül tárgyalás alá.

— **Esküvő.** Kovács Mihály az A. E. G. V. mozdonyvezetője vasárnap délután fél 4 órakor vezeti oltárhoz a csabai ág. h. ev. kistemplomban Uhrin Erzsikét, Uhrin György csabai tímármester leányát.

— **Elmaradt tanácsgyűlés.** Békéscsaba község előjáróságának tanácsgyűlése múlt pénteken elmaradt, mert a folyó ügyek intézése sem kívánta meg a tanácsgyűlés megtartását.

— **Képkiallítás Aradon.** Vidovszky Béla festőművész, aki városunkban is igen kiváló képkiallítást rendezett, legközelebb Aradon rendez önálló kiállítást, amely iránt Aradon már most is nagy az érdeklődés.

— **Kirándulás.** A csabai ág. ev. Rudolf-főgimnázium Önképzőkör és Tornaköre ma kirándulást rendez Nagyszalontára. Az Önképzőkör tagjait kegyeletes cél vezérli: meg akarják tekinteni Arany János kegyeleti tárgyait s koszorút helyeznek a nagy költő szobrára. A Tornakör a nagyszalontai főgimnázium ifjúságának múlt vasárnapi látogatását adja vissza s füleslabda-mérkőzésben vesz részt. A kirándulókat, kiknek száma felül van a 60-on, dr. Rell Lajos önképzőkör, Áchim Károly tornaköri elnökök, Székely Vilmos, Laurovics Ferenc és Vidovszky Kálmán tanárok vezetik Nagyszalontára.

— **Uj politikai lap.** Dr. Török Ödön szeghalmi ügyvéd bejelentette az alispánnál, hogy szerkesztésében a jövő hó elején Sárréti Politikai Szemle címen politikai folyóirat fog megjelenni.

— **Közkórházi ügyek.** Ambrus Sándor alispán tegnap a vármegyei közkórház ügyvitelét vizsgálta meg. — Ugyanitt említjük meg, hogy a kórházi bizottság ma délután ülést tartott Ambrus Sándor alispán elnöklete alatt, amely alkalommal az élelmszer-szállításra beadott ajánlatok felett döntöttek.

— **Geológiai ásatások.** A belügy miniszter értesítette vármegyénk közönségét arról, hogy Arabu N. romániai geológus és archeológus a nagyhagyomány pusztán ásatásokat akar eszközölni és ezzel kapcsolatosan felhívja a községek előjáróságait és a hatóságokat, hogy a fentnevezett tudóst, tudományos kutatásaiban támogatni sziveskedjenek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Batizfalvi Fülöpné és Neumann Manoné 5 koronát adományozott a szegény iskolás tanulók felségélyezésére. Ugyanitt mond köszönetet a négyelet elnöksége Fehér Istvánnak, aki 60 kilogramm burgonyát adományozott a szegény iskolás gyermekek konyhájára.

— A Magyar Asztaltársaság ma, vasárnap délután 5 órakor a Próféta-vendéglőben tartja rendes évi közgyűlését, mely után társasvacsora lesz.

— Mozi lesz szombaton és vasárnap este, meg vasárnap délután a szokott órákban. A szenzációs képek igazán megérdemlik a közönség pártfogását.

— A dunai halak elárúsítása. A kolerára való tekintettel a belügyminiszter eltöltötte a dunai halak elárúsítását. A belügyminiszter ezen rendeletét megváltoztatta, amennyiben megengedte a dunai halak elárúsítását, de egyúttal elrendelte, hogy a lakosságnak tudomásul adassék az, hogy a halakat forró vízzel kell leönteni, hogy a kolerabacilluskok ártalmatlanná tévessenek.

— A katonaság és a kolera. A hadügyminiszter értesítette a vármegye alispánját, hogy a kolera-veszedelem bekövetkezése alkalmából a rend fenntartására megfelelő katonai segítségre számíthat.

— Állatsereglet Csabán. Barum állatsereglete sátozt vert a kaszárnya melletti téren. Ugy az állatok példányai, mint az idomítás megérdemli a közönség pártfogását.

— Baleset. A gyulai gyermekmenhelyen Szilágyi Antal 5 éves lelenc egy nagy pokrócba belekeveredett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy jobb lábát eltörte. A szerencsétlenül járt gyereket ápolás végett a vármegyei kórházba szállították.

— 18 éves csinos, szőke (pékmester egyetlen leánya) 400 000 korona *valyonnal*, kislétségszerűen fejlett testalkattal mielőbb férjhez óhajt menni tisztes jellemű fiatal emberhez. — Csakis komoly ajánlkozók kapnak választ. — *Schlesinger, Berlin 18.*

— Legélvezetesebb pesti szórakozás. Az egész országban köztudomású, hogy a szebbnél-szebb fővárosi kávéházak scrában az „Osztende“ kávéház (Budapest, Rákóczi-ut 20) vezet. A tulajdonos: *Grosz Ödön* életbe léptette az egész országban hírneves „Osztende reggelit“, mely áll: kávé, tea, vagy csokoládéból vaj és méz, mindez pedig összesen 50 fillérért. Az őszi idény beálltával a kávéház feltűnő újítása a legnagyobb zenei élvezetet nyújtó esti hangversenyek. A hírneves *Vörös Miska* és kitűnő zenészei estéről-estére fényes klasszikus hangversenyt rendeznek s a főváros zene-előkelőségei elragadtatással beszélnek róla és tapsorkán zug végig minden este az „Osztende“ kávéházban.

— A poloskák alapos kiirtását a petéivel együtt csakis *Löcherer-féle Cimexin* poloskairtóval eszközölhetjük, mert a *Löcherer-féle Cimexin* nel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak; petéik pedig a *Löcherer-féle Cimexin* hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A *Löcherer-féle Cimexin* mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít: nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: *Réthy Béla* gyógyszerárában és *Dobay Kálmán* drogeriájában Békéscsabán, valamint a készítőnél: *Löcherer* gyógyszerésznél *Bártfán*.

„Évek óta használom a természetes **Ferencz József**-keserűvizet úgy a klinikán, mint a magángyakorlatban, mert ez anélkül, hogy kellemetlenséget okozna, gyorsan és biztosan hashajtólag hat.“

Bacelli G. tanár,
a római kir. egyetemen az orvosi
klinika igazgatója.

TARKASÁGOK.

A színész bosszúja. — Cár és szárnysegéd.

Chelly párisi színházigazgatónak egyik színésze egy izben előleget kért tőle, amelyet ő azonban megtagadott. Este azután furcsa módon állt bosszút az igazgatóján.

A szindarabban, amelyet este játszottak, a színigazgatónak pisztolylyal agyon kellett volna lőnie a színészt.

A pisztoly azonban csüörtörtököt mondott és így, hogy a darab sikerét ne kockáztassa rögtönzött beszédében párbajra szólította a színészt.

Megkezdődött a párviadal, amely azonban a közönségnek derűs perceket szerzett, mert a színész sehogysé akart meghalni.

Vagy tizszer csaptak össze és az igazgató az elfojtott dühtől szinte reszekelő hangon sugta oda a színésznek:

— Haljon meg már, a teremtsit!

A színész hidegvérrel, szintén sutogó hangon, csak annyit felelt:

— Előbb adjon előleget!

A közönségnek természetesen nem volt szabad ezt észre vennie és így a viadal tovább folyt.

A színész igazgatója kezéből kirántotta a kardot és a szinfalak mögé dobta, mire az igazgató egy székkel támadt neki.

A rája mért csapásokat a színész most is ügyesen kivédte és csakhamar a szék is a szinfalak mögé repült.

A közönség csak úgy dőlt a kacagástól és az igazgató, amikor látta, hogy a kívánt előleg megadása nélkül ő sohasem fogja megölni az ellenfelét, végre is megígérte, hogy ad előleget.

Egy színlelt ökölcsapástól azután a színész végre elterült a szinpadon és meghalt.

I. Miklós cár nem egyszer megtréfálta bizalmasabb szolgálattelveit, akik azonban a felséges élcekre talpraesetten meg tudtak felelni.

Egy alkalommal utazás közben a cár észrevette, hogy lassu és rossz kocsijuk mellett sokkal különb gyalogösvény fut át az erdőn.

Azt mondta tehát szárnysegédjének, próbálkozzanak meg a rövidebb uttal s hagyják el a kocsi.

A cár jókedvvel haladt a gyalogösvényen, de természetesen kísérője szivesebben döcögött volna tovább az országúton a fejedelmi kocsiában.

Egyszerre csak egy meglehetősen sebesfolyású patak elé értek, melynek gyaloghídja azonban már rég beszakadt.

A cár szárnysegédjére tekintett, aki nem nagy bizalommal nézte a rohanó patakot.

Ugyanezeken egy erdei munkás gázolt át a patak vizén, derékig érő árban, de azért szerencsésen lerakta teljesen száraz liszteszsákját.

A cár odamegy a favágóhoz és így szól:

— Vigy át engem a hátadon, kapsz tiz rubelt.

A favágó az előkelő tisztben nem ismerte fel a cárt, de az ígéretben szentül megbizott.

Megragadta tehát s minden baj nélkül átlábolt vele a hűvös patakon.

Mikor a cár szerencsésen átért a tulsó partra, így szól a gyalogrévészhez:

— Hozd át azt a másik urat is, de mert az sokkal nehezebb, kapsz érte husz rubelt.

A természetes szárnysegéd alatt csak úgy görnyedt a favágó, aki a patak közepén egyszer megállott, mert az átszállított vendég ezt kiáltotta:

— Harminc rubelt fizetek, komám, ha belemártod azt az urat a patakba.

A szárnysegéd észrevette a cár kötekedő kedvét s ezt mondta:

— Negyven rubelt kapsz, ha szárazon a partra szállítasz.

— Ötven rubelre emelem a jutalmadat, ha belejéted azt az urat a vízbe! — incselkedett vele tovább a tréfás cár.

A bajban levő szárnysegéd ekkor a tétovázó fülébe sugta:

— Száz rubelt kapsz, ha nem arra az urra halgatsz, hanem reám.

A patak közepén megrekedt favágó erre gyorsított léptekkel szállította ki a cár mellé az izzadó adjutánt, akit ura vidám kacajjal fogadott a megszünt veszedelem után.

A szárnysegéd a favágót az első kocsiállomásra rendelte.

Ott várakozott már a cári kocsis és benne az utipénztár. Mindenekelőtt megreggeliztek a vendéglőben, azután pedig a szárnysegéd a cár parancsára összeállította a költségvetést eképen:

1. Reggeli: tiz rubel.

2. Ő felsége a cár szállítása: tiz rubel.

3. A szárnysegéd átkelése a patakon Ő felsége a cár legfelsőbb derültségére: száz rubel.

I. Miklós még akkor is annyira nevetett szárnysegédje szepegésén, hogy jókedvében még külön száz rubel jutalmat is rendelt a favágónak.

Nyiltér.

(E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Ismételt nyilt panasz

Nagyméltóságú Dr. Székely Ferenc m. kir. igazságügyminiszter urhoz.

Kegyelmes Uram!

Nem nyughatom meg abban, hogy a szarvasi járásbírósnál . . . tudatosan, jogszerű követelés nélkül elárverezték birtokomat.

A tulajdon szentsége ellen oly páratlan merénylet, amelyet vagyoni viszonyaim rendezésével megbízott áruló ügyvédem: **dr. Salacz Aladár** reábirására, **dr. Fischbein Soma** és **dr. Glasner Adolf** csendes társakkal szövetkezve, **Schabatka Mihály** és **Illyés Alajos**, velem haragban, perben álló szarvasi járásbírák elkövetek, — még nem történt soha.

Hogy **600 holdas 350 ezer korona értékű birtokomat 100 ezer koronával értéken alól orgazdájuk: Spitzer Bernát** kezére játszassák, — a törvényes szabályokat ellenem valósággal betörő-szerszám gyanánt alkalmazták. **Dr. Salacz Aladár** által megbízásomból beváltott, prolongált, kifizetett tartozásokra több ízben árverést tűzve, az orosházi járásbírósnak Nagyméltóságod által

elrendelt delegációjának elébe vágva, — birtokomat néhány kísérlet után hamis uton ellicitálták. Védekezésemben, árverés megszüntetési kéréssem tárgyalásának — az árverés utáni időre kifizetésével, akta-cserével mindenképp megakadályoztak.

Minden renden keresztül gázolva, ellenem rendszeres aknamunkát folytattak, károsításomra még sikkasztókkal is paktáltak.

És mindezen sérelmekre „das ist des Bösen Fluch, dass es weiter Böses gebehren muss“ más jogorvoslatot nem nyertem, mint azt, hogy nevezett járásbírák „szabálytalanságnak“ (?) minősített [összejátszásukért megdorgáltattak; ezt azonban vagyonomból való kiforgatásért elégtételnek nem tekinthetem. A szabálytalanságban fogant árverést a nagytekintetű nagyváradi ítélőtábla **Fekete József** kir. táblai bíró ur előadásában helybenhagyta, miután eltekintett attól, hogy ezt „perben álló, elfogult bíróság foganatosította“, valamint eltekintett attól is, „hogy az eljárás alapját képező követelés ki van fizetve“, eszerint tehát azért, mert oly rendelkezés, hogy kifizetett követelés kielégítésére árverés nem foganatosítandó, — a semmiségi okok között nincs felvéve. Kár, hogy a paragrafusok szerkesztésekor nem gondoltak erre.

És hogy az előbb idézett költői mondás teljes diszében pompázzon, **dr. Salacz Aladár** nyilt ügyvédi büntényének elsímitásában — miután cselekményeivel a B. T. 482. §-át szinte ideálisan kimerítette — **Liszy Viktor** gyulai kir. ügyész urtól kezdve, **Hubay Lajos** kir. törvénytészi bíró ur elnöklétével a gyulai vádtanács, valamint a nagyváradi kir. tábla vádtanácsa a részrehajlásnak nem mindennapi példáját statuálták.

Ily égbekiáltó eltévelyedések a jogszolgáltatás égisze alatt még nem történtek s annak minden kétségen felül álló reputációjával meg nem férhetnek. Tisztes érdekeim védelmében, az örök igazság iránt tartozó kötelezőségem, hogy mindezeket a nyilvánosság ítélőszéke előtt felderítsem.

Nagyméltóságodtól, mint a jogszolgáltatás hivatott órától, legmélyebb tisztelettel, az elmondottak valóságáról okmányos meggyőződés megszerzését és annak alapján megfelelő intézkedések megtételét kérem.

Szarvason, 1910 október hó 14.

Legmélyebb tisztelettel Nagyméltóságodnak aláatos szolgálja

Lusztig Miksa.

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

KÖNYVNYOMDÁJA

BÉKÉSCSABA FÖTÉR

Művészi kivitelű bál meghívók, eljegyzési és esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, körlevelek, gyászjelentések falragaszok, s mindenféle nyomtatványok olcsó áron készíttetnek „Tiszta munka“ Lapunk kiadóhivatalában jutányos áron vétetnek fel hirdetések s azok eredményre vezetnek

— Nedves lábak az esős időszakban a legnagyobb gondosság ellenére sem kerülhetők el és főleg gyermekek, kik az esőtöcsákat szándékosan felkeresik, gyakran kerülnek vizes cipőkkel és átázott harisnyákkal haza. Ha azonban hideg napokban a lábak órákon át nedvesek maradnak, nátha, vagy a legfelsőbb légutak, torok, légcső-hurutjai keletkeznek, melyek nem ritkán vezetnek komoly tüdőbetegségekhez. Ezek elhárítása minden anya feltehető kötelessége és erre őt a „Sirolin Roche“ abszolút biztossággal képessé teszi. A legcsekélyebb köhögésnél tehát azonnal kell adni néhány teáskanálnyi Sirolint, mely minden gyógyszerárban kapható: ez a biztos előrelátás ezerszeresen kifizetődik és sok félelmet és gondot tesz feleslegessé, mert vele a gyermeket veszélyes betegségek ellen meg lehet védeni.

Közgazdaság.

Az időjárás.

Az ideai természettel készen vagyunk. Ezt az évet gazdasági tekintetben bátran nevezhetjük a családások évének. Nincs egyetlen természetünk, mely általán kielégítő lett volna. Legtöbb a búzából termelt, azután a kukorica-termés sikerült legjobban, de hogyan? Csak nálunk Békésmegyében a buza magyar holdankint 2 mázsától 12 mázsa magot adott. A kukorica némely helyen magyar holdankint 20 mázsa, sőt még ennél is több csöves kukoricát adott, másutt kevesebbet. A kései vetések azonban oly silányok voltak, hogy egy-egy hold termését kézi talicskán hazatolhatta a gazdája. A többi ter-

mények eredményét ismerjük.

Ember emlékezet óta nem volt év, hogy annyi elemi csapás és oly sürű egymásután forduljon elő, mint az idén.

Midezt a rendellenes időjárás és az a körülmény idézte elő, hogy mindazon természeti erők, melyek az időjárást megrontják, mind működésben voltak.

Az ideai természettel készen vagyunk, most szántunk s vetünk a jövő évre. Vajjon a jövő mit rejt magában?

Hogy e kérdésre megfeleljek, egészen pusztá kézzel nem állok. Vannak biztos adataim, melyekben mindenki bizhat és amelyek a következők:

1. Az év hátralevő napjaiban, tehát ujévig, — egyetlen oly természeti erő, mely rendellenességet idézhetne elő, — az időjárást zavarni nem fogja.

2. A jövő 1911. évben az egész termelési időszakban rendellenességek, időjárási zavarok fognak beállani. Ez az időszak január 3-tól augusztus 20-ig fog tartani, központja május 7-ike lesz.

3. Szeptember második felében és október elején az a nagy esőzés, mely részben befolyással van a téli havazásra, melynek hatása kihat a jövő évre is — most az elmaradt.

Ezek a biztos adatok, melyekre támaszkodva, 24 évi megfigyelés, kutatás, tapasztalat segítségével főbb körvonalaiban megállapíthatom a jövő év időjárását.

Az őszt száraz, jobbra az is fog maradni, egy-két eső nem fog sokat változtatni rajta. Miután a vízszabályozás által az altalaj ki van száritva, azért tartósabb esőzések csak akkor állhatnak be, mikor az időjárást zavaró természeti erők teljes erővel működnek s mintegy erő-

szakosan csavarják ki a vizet az Alföld levegőjéből.

Minő telet várhatunk?

Tapasztalatom szerint a tél enyhe s a legnagyobb hideg 10—12 R. foknál nagyobb nem lesz. Februárban inkább számíthatunk 10—20 centiméteres hóra, mint januárban. A tavasz rossz lesz, az idő hirtelen fog változni. Szokatlan, melyre hirtelen fog rossz idő beállni. A májusi fagyot nem kerüljük el, mely 7-ike körül lesz. Esők ritkán és a hirtelen támadt zivatarokkal jönnek. Ezeknek az idejét február vagy márciusban előre megfogom írni; ezt most is megtehetném, de vele akkor sem fogok késni.

Hogy mire alapítom én azt az állításomat, mely szerint enyhe telet várhatunk, röviden elmondom.

Időjárási feljegyzéseimből kitudom mutatni, hogy havas, hideg nagy telek csak akkor voltak, mikor az időjárást zavaró természeti erők már októberben teljes erejüket kifejthették. Így 1887. év októberében ezen erőknek olyan összetétele volt, hogy hozzá hasonló talán 500 évben is alig fordul egyszer elő. Ennek eredménye az volt, hogy októberben olyan esőzés állott be, aminőt még sohasem láttunk. Kinában a Hoang-Ho kiáradt, egy országon végig sepert az áradat és 7 millió ember pusztult el. Erre következett 1888. januárjában a múlt század legnagyobb tele, Nálunk a hó 42 cm. magas, a hideg 22—25° R. volt.

1893-ban is nagy tél volt, a hideg akkor is 22° R, a hó 46 cm. magas volt. Az időjárást befolyásoló természeti erők akkor is a megelőző októberben voltak leginkább működő. 1891 jan. 12-én volt a természeti erőknek legnagyobb összműködésük.

A hó magassága 35 cm., hideg 18—19.5 R. fokra emelkedett.

1895. januárban a hó 34 cm., februárban 46 cm., a hideg 20—22 R. fok volt. A természeti erők októberben működtek legerősebben.

Az októberi esőzések nem mindig hozták meg a nagy, 30—50 cm. magas havat, de a kegyetlen hideg azonban nem maradt el, mely néhány cm. magas hó mellett is mindig elérte a 16, 17, 17.5 R° hideget. Ilyen telek voltak: 1896., 1901., 1905- és 1907. években. A természeti erők összehatása októberben, csak 1907-ben volt jan. 15-én.

A reánk következő 1911. évre azonban ilyen összetétel nincs, tehát nem is sok jóval biztat; igen sok függ attól, hogy a föld mennyi téli nedvességet nyerhet, mert ezzel elenyészolhatja az eső hiányokat, melyre kilátás a jövő évben nagyon is van.

Ludvígh Ede.

Budapesti gabonatözsde.

— 1910. október 15. —

A budapesti gabona-tözsden a mai gabonáarak ezek voltak:

Déli zárlatok:

1910. októberi buza	10.22
1911. áprilisi buza	10.39
1910. októberi rozs	7.52
1911. áprilisi rozs	7.79
1910. októberi zab	7.93
1910. áprilisi zab	8.31
1911. májusi tengeri	5.48
50 kilogrammonként.	

Segédszerkesztő: Laptulajdonos: Németh István Dr. Ursziny János

Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség“ könyvnyomdájában, Békéscsabán.

A koleraveszély terjedésének megállítására minden közegészségügyi hatóság a legnagyobb tisztaságot ajánlja. Ez az egyetlen védekezés a tisztatlanságban tenyésző bacillusok szaporodása és terjedése ellen. A járvány csak úgy szüntethető meg, ha ezeket az óvszabályokat szigorúan betartjuk. Ha kezünket állandóan mossuk, szájunkat öblegetjük, úgy elkerüljük a legnagyobb veszedelmet, különösen, ha erre a célra a jóhírű *Diana-sósorszeszt* használjuk, amely minden bacilust megöl.

„Berson“

gummisarkok még is a legjobbak!
Mindenütt kaphatók.

Eladó ház.

Békésen, a Fő-uton, a köves ut mellett mindenféle üzletágnak megfelelő

ház szabad kézből eladó.

Értekezhetni lehet Szenes Sándornál Csabán és Stark Gusztávnál Békésen.

UJ! UJDONSÁG A VASTECHNIKÁBAN! UJ!

Tessék

próbarendelést

tenni!

Tudatom a n. é. közönséget, hogy lakatos-műhelyemet a vastechnika legújabb vívmányával, az

AUTOGÉN FORRASZTÓ-KÉSZÜLÉKKEL

szereltem fel. Eddig még soha sem létezett az öntött vas forrasztása! Megforrasztok mindenféle törött és kovácsolt vasat, a legkisebb darabtól a legnagyobb géprészekig, gőzkazán-repedéseket jótállás mellett. Hajtórudakat, szíjkerekeket, továbbá minden olyan alkatrészt, melynek az újonnan való beszerzése nagyobb költségbe kerülne.

Nem kell a törött öntvényeket az ócska vasba dobni,

hanem tessék hozzám fordulni és a legjutányosabban teljes jótállás mellett mindennemű és nagyságu vasalkatrészt megforrasztok. — Nehezebb gépalkatrészek és kazánok forrasztását vidéken a helyszínen végzem. — Vidéki meghívásra azonnal megjelenek. Tisztelettel

Márton József autogén-forrasztó telepe Békéscsabán Petőfi-utca (Katonakórházzal szemben).

Tessék

próbarendelést

tenni!

Eladó

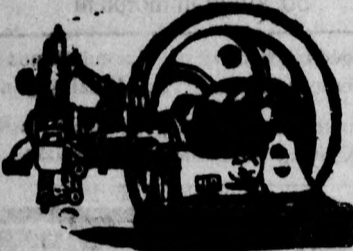
a szarvasi műút mellett a szentmihályi határban nagyobb mennyiségű
árpa-szalma,
búza-szalma,
búza-török,
búza-pelyva,
rozsa-szóna,
zab-szalma és
kukoricaszár

Értekezhetni

dr. Uraziny János
 ügyvédi irodájában Békéscsaba.

Drezdai Motorgyár Részvény-Társaság

Németország egyik legrégibb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szaktörőkben elismer legjobb gyártmányu

Benzin-, Nyerszén-, Gáz-, Petrolum-
motorokat és lokomobilokat,
 valamint **SZIVÓGÁZMOTOROKAT,**
MEGLEPŐ UJDONSÁGI

ÉVETEMES GENERATORUNK-
 kal a tényleges lóerő
 óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképvelet:

Gellért Ignác és Társa
 Budapest, Teréz-körút 41. sz.
 Telefon 12-91. Legmesszebb-
 menő jótállás. Kedvező fizetési feltételek

Alkalmi vétel!

Jutányos fizetési feltételek mellett eladók a következő irodalmi művek:

Toth Béla munkái	9 kötet
Természettudományi könyvtár	13 kötet
A műveltség könyvtára	12 kötet
Jeles elbeszélők kincsestára	30 kötet
A magyar család aranykönyve	3 kötet
A magyar jogszegylet kiadványai	12 kötet
Szociológiai könyvtár	9 kötet
Dárdai: Igazságügyi Törvénytár	12 kötet
Grill: Magyar közigazgatási törvények	12 kötet
Mikszáth Kálmán munkái	36 kötet
Vadászati és természetrajzi munkák	11 kötet
Kossuth Lajos munkái	15 kötet
A hitel törvények gyűjteménye	4 kötet
Földmívelési és mezőgazdasági szakkönyvtár	22 kötet

A vételre vonatkozólag Németh István, a „Békésmegyei Függetlenség“ szerkesztője ad bővebb felvilágosítást.

Villamos üzemmel pörkölt kávé a legjobb!

És miért?

- 1-ször: Mert a legkiadósabb.
- 2-szor: Mert a legzamatosabb.
- 3-szor: Mert jóságánál fogva a legolcsóbb.
- 4-szer: Mert a fűtéstől eredő gázokkal nem érintkeznek.

Kapható a következő árakban:

Családi kávé	3-20 K
Családi finom	4— K
Családi legfinomabb	4-40 K
Mágnás keverék	4-80 K

Vidékiek részére már 2 kg. rendelésnél bérmentve szállítok és a 2 kg. pörkölt kávé közösen több család is megrendelheti és így a 2 kg. pörkölt kávé hamarosan elfogy és újra frisset szállítok.

Az üzem (Békéscsaba, Vasut-utca) bármikor megtekinthető.

Figyelmeztetés! Pörkölt kávé-
 kém kizárólag csak üzletemben kapható és azt más kereskedőnek árusítás végett nem adom és így az máshol nem kapható.

Azon eljárás, mely szerint kávé-
 mat pörköltöm, hosszú évek tanulmányának eredménye és szabadalmazva van.

PATAY MIHÁLY

kávékereskedő Békéscsabán, Vasut-utca.

ROSENBAUM IGNÁC

siremlék-és kőfaragó ipartelepe
 Békéscsabán, Vasut-utca, Beliczey-féle házzal szemben.

Rendkívül nagy választéku sirtő-raktár

mindennemű bel- és külföldi márvány,
 gránit, szyenit, és labrador kővekben

Alapítottatott 1879-ben.

Ajánlom egyszersmind kitűnő
cementlapjaimat
 folyosó és konyha burkolatára.

Tisztelettel

Rosenbaum Ignác.

Szépségápolási ■ speciálisták ■

egyértelműen azzal, hogy szép arc-
 bőr elnyerésének egyszerű litka: a
pórusokat tisztítani és
tisztán tartani.

Néhány csepp **CORSINI-féle** **EAU DE FLORENCE-**

ből a mosdó- vagy fürdővizbe ke-
 verve, a pórusok felnyílnak, kitisz-
 tultnak. Az eredménye tiszta, puha,
 egészséges arc-
 bőr az eldugult pórusoknak a
 kellemetlen következménye. Használ-
 jon naponta **Eau de Florence-**
 et és bevásárlásnál követelje az eredeti
 címkés Corsinit (címke színe kék-
 vörös-arany), amely Önnek biztosíték
 ezen toilette-víz elsőrangúságáról.
 Egy szolid tiszlet respektálja a vevő-
 akaratát.

Magyarországon mindenütt kapható.

Nagybani raktár Magyarország ré-
 szére: **Török József Budapest,**
VI., Király-utca 12.

Szenes Sándor

Vasut-utcai pálinka-
 földjében, bor- és
 sörkereskedésében ::

lakodalmi alkalmakra

mérsékelt díj mellett
kölcsön kaphatók
 porcellán edények,
 evőeszközök, üvegek,
 poharak, asztalok és
 székek. — Ugyanott

jégszekrény és sörapparátus eladó

Kiadó lakás.

Békéscsabán, a Körössikátor-
 utca 1958. számú házban

egy lakás

egy utcai s egy udvari szobával
 s a szükséges mellékkeliségek-
 kel együtt **azonnal**

bérbe kiadó.

Bővebbet **Dubravcsik**
Nővérek tulajdonosoknál
 ugyanott, vagy lapunk kiadó-
 hivatalban.

HÁROM VILÁGNYELVET
ANGOL MEGTANULHAT **TANÍTÓ**
 NYELVTAN AMERIKAI NYELV
 NYELTES MÓDSZERE VÉTELÉVEL
 ÁTDOLGOZTÁK
 DR. GERMANUS GÉZA FIZIKAI N.
 KÉRESK. 15. TANÁR
 TUD NYELV
 LECTOR

FRANCIA **SCHIDLOF DR.**
 NYELVTAN
 MAGYAR NYELVRE ÁTDOLGOZTA
 DR. HONTI REZSŐ
 KÉRESK. 15. TANÁR

NÉMET
 NYELVTAN
 LATIN (MAGYAR) BETŰNEL
 SZEDVE, MAGYAROK RÉSZÉRE
 ÁTDOLGOZTA
 ALTAI REZSŐ TANÁR

INGYEN **SCHENK FERENC**
 NYELVBŐL
 BUDAPEST, IV. SEMMELWEIS 35.

1899: Páris,
 1896: Budapest
 és hat más kiállításon
 első r. kitüntetés

Alapítva:
 1883.

A m. kir.
 Technologia
 szállítója

Orvos-bonctani mértékvetel
 Orthopaedia (Külön osztály)
 Bármely rendelés
 gipszöntvények után is

▲ ▲ ▲
 Gyártmányaim párolt fából /
 Saját pároló kemencék.
 Legmodernebb meg-
 munkáló gépek

Ványoló deszkák,
 kerekcsékek,
 szabódeszkák,
 csipetők stb.

„Universal”
 szab.
 találmányai:

1. „UNIVERSAL”
 kéttős működésű cipő
 és csizmatágító (bármely
 cipőre használható).
 2. „UNIVERSAL” feszítő
 sámfái bármely csizmába; kü-
 lönmösen vadász, gazdálkodók,
 katonáknak.
 3. „UNIVERSAL” új rendszerű
 csizmaványoló gépei. **Árjegyzék,**

KAPTAFÁ-„UNIVERSAL”
 JUHÁSZ ANTAL BÉKÉSCSABA

Szabott árak!
 TELEFON: 31.

WEISZ MIKSA
 női divatáruháza Békéscsabán
FŐTÉR.

Megérkeztek
 őszi és téli női
 divatkelmék!

Angol és francia kosztüm, ruha,
 bluz- és pongyola kelmek a
 legújabb kivitelben s a divat
 összes színeiben.

Ujdonságaim: bluz és
sima selymekben.

Női szabókellékek és diszek
 ismert nagy választékban.

Mosóárak: francia flanellek,
 fehér piké, színes zsinór és
 flanel-barhettek, melyeknek szín-
 tartósságáért felelősséget vállalok

Konfekció-osztályom
 páratlan a vármegyében!

Női- és leányka, őszi- és téli
 felöltők, gallérok, pongyolák,
 selyem, csipke, szövet- és flanel-
 bluzok dus választékban olcsó
 áron kaphatók.

Szőnyegekben, úgy nagy sző-
 nyegeken, mint futókban, ágy-
 és asztalterítők, gyapjutakarók.

Szövet, csipke és stór-függönyök
 s paplanok minden elképzelhető
 árban raktáron.

Kelengye-osztályom
 a megyében a legelső.

Kész fehérneműek.
Ágy- és asztalgarnitúrák.

Utazóm meghívásra azonnal meg-
 jelenik mintagyűjteményével.

Kiváló tisztelettel

WEISZ MIKSA
 női divatáruháza Békéscsabán
FŐTÉR.

Szabó és Társa
 Most: Budapest, V., Zátory-u., azeiótt: Gyár-u.

Ajánlja úgy cséplési, mint malomüzemre
 kitűnően alkalmas benzinlokomobiljait és
 cséplőkészleteit.

Teljes jótállás kifogástalan üzemért. — Üzem-
 zavarok kizárva. — Bámulatosan egyszerű szer-
 kezet. — Rendkívül csekély benzinfogyasztás.
Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.
 A levelezést kérjük **nem a Gyár-utcába,**
 hanem V. ker., Báthory-utca 22. sz. a. címezni.

„KOLLÁRIT”
 (BŐRLEMEZ)

a jelenkor legjobb
tetőfedéllemeze.

Egyedüli elárusító és raktár:
GRÜNWARD MÓR
 BÉKÉSCSABA. (Saját ház).

Szabott árak!

FISCHER IGNÁC
**FÉRFI- ÉS GYERMEK-
 RUHA NAGY ÁRUHÁZA**

BÉKÉSCSABA
FŐTÉR
 AZ UJ WEISZ-PALOTÁBAN
 A VÁROSHÁZA MELLETT

Békéscsaba
legnagyobb
látványossága

Dús raktár a legdivatosabb
 férfi- és gyermekruhákban,
 divatos gallérok, felöltők, át-
 meneti kabátok, téli kabát,
 utazó és városi bundák, gyer-
 mekruhák mesés kivitelben

Szabott árak!

Szőlőoltványok.

I. oszt. igen szép és duggyökérezett egy és két éves Ripária-Portális és Ruzesztris-Monticola alanyra oltva különféle bor- és csemegefajtákban. Köztük a „Csaba gyöngye“, mely már július 20-án érett. Ezenkívül Ripária-Portális és Ruzesztris-Monticola sima és gyökeres alanyvesszők. Sima zöldoltványok és európai sima és gyökeres vesszők. — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az

Erzsébet szőlőoltványtelep

Tulajdonos: **Schmidt Mátyás**
Bogáros (Torontálmezeje).

Egy 10 HP. nyers-
olaj-

MOTOR

teljes felszereléssel,
továbbá 1 dekopáló,
gyalu-, furó-, kézi
papírvágó-, fűzőgép
s több eszterga- és
gyalupad
eladó.

Döveghet a Játéghyárban

Csak rövid ideig

Csődtömeg kiárusítás.

Szives tudomására hozzuk, miszerint a néhai

KRCSMARIK E.-féle

üveg- és porcellánüzletet

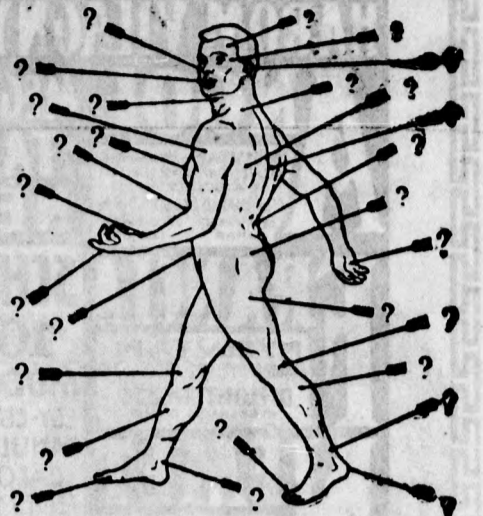
megvettük s a raktáron levő összes árukat
minden elfogadható áron
kiárusítjuk.

Tisztelettel

Rein Jenő és Társa.

Csak rövid ideig

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsápilulákat, melyek egyedül készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész. Stubica 171. sz. (Zágrábmezeje.)

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, frissítő, izmokat és izületet erősítő, gyengeséget, gyulladást megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít csúzt, köszvényt, ideggyengeséget, oldalszurást, szaggatást, ficamot, influenzát, fej-, fog-, hát- és derékfájást, zsabát, benuást, kimerültséget, szemfájást, migránt, frissítőn hat és fokozza az ellentállóképeséget, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot köhögés, rekedtség, nátha, mell- és torokfájás, lázas állapotok és légvonat vagy hülléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller“ nevet viseli. 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 kor. 24 kis vagy 12 dupla vagy 4 speciális üveg 8 kor. 60 fill. és 48 kis vagy 24 dupla vagy 8 speciális üveg 16 kor. bérmentve.

II. Továbbá tudomására óhajtjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorháj, görés, étvágytalanság, vesegés, gyomornyomás, hányási inger, rosszullét, felbőgös, puffadtság, dugulás, különböző emésztési zavarok, ideges, lázas állapotok, a hizottság következményei, aranyeres bántalmak, undor stb. ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsápilulákat. 6 doboz bérmentve 4 kor. és 12 doboz 7 kor. 60 fillér. Óvakodjunk azonban utánzatoktól, aki valódi Elsáfluidot és Elsápilulákat akar, cimezze rendelését így:

Feller V. Jenő gyógyszerész
Stubica 171. szám (Zágrábmezeje.)

Werner Ede és Társa

kőfaragó ipartelep,
sirkő- és építési
anyag nagy raktára

BÉKÉSCSABA.

Uj üzlet!
Uj üzlet!
Uj üzlet!

Nagy választék bel- és külföldi márvány, gránit és szienit siremlékekben. — Raktáron tartunk kitűnő minőségű építő és darabos meszet, cserepeket, nádfonatot, bakulafonatot, portland és románcementet, aszfalt, kőfedél és elszigetelő lemezeket, cementcsöveket, kútgyűrűket és több-szinű cementlapokat leg-jutányosabb árakban.

Uj üzlet!
Uj üzlet!

A n. é. közönség szíves pártfogását kérjük:

WERNER EDE és TÁRSA

Jegyezze meg magának pontosan azt, hogy a

PATHEPHON

a legjobb és legtökéletesebb beszélő-gép a mely csak létezik.

Tű nélkül játszik, a lemezeket nem karcolja és nem rongálja.

Követelje határozottan, hogy a kereskedő Önnek egy tű nélküli Pathephonon játszon.

A PATHE FRERES, PARIS
világhírű cég gyártmánya.

Minden jobb kereskedőnél kapható.
Katalógus ingyen és bérmentve.

Remek új magyar felvételek.

PATHE FRERES

WIEN, I,
KOLOWRAT-RING 9.

Paris, London, Wien, Berlin, Moskva
Szt. Petervár, Odessa, Brüssel,
Amsterdam, Barcelona, Milánó,
Lissabon, Bombay, Calcutta, Singa-
pore, Szingai, Tokio stb.